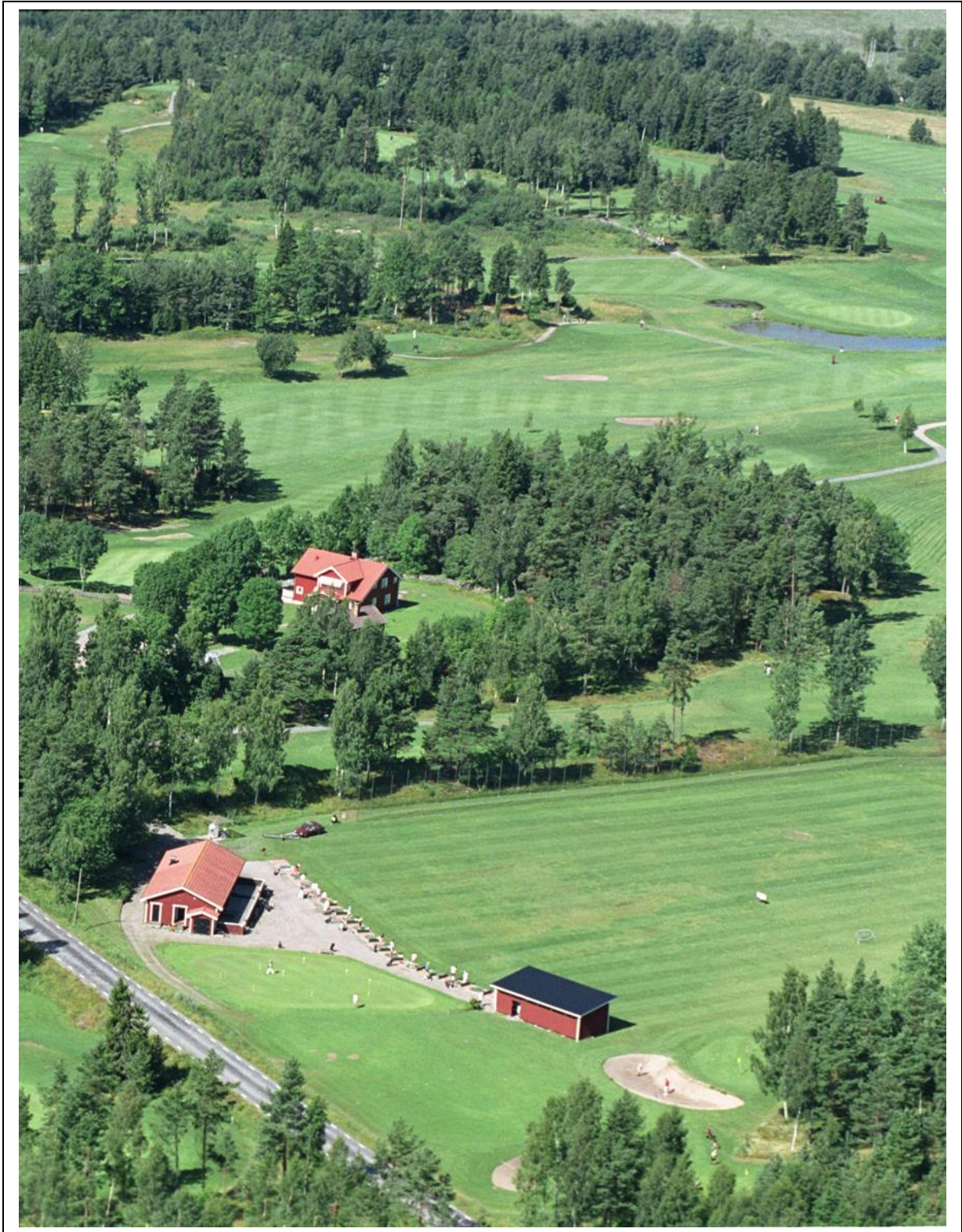

Öregrunds Golfklubb

Miljö- & Naturvårdsplan

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÖREGRUNDS GK MILJÖPOLICY OCH MILJÖMÅL	2
DELOMRÅDEN INKL ÅTGÄRDER	
• Kommunikation och förankring	4
• Utbildning	4
• Naturvård	4
• Landskaps- och kulturarv	5
• Vatten och banskötsel	5
• Växtnäring - växtskydd	6
• Förebyggande av grässkador	7
• Vatten	7
• Kemikalier	8
• Avfall	8
• Energi	9
• Inköp	10
• Fördelning av miljöansvar	10
UPPFÖLJNING / UTVÄRDERING	11

Öregrunds GK Miljöpolicy

Åtgärderna i Miljöplanen ska sträva efter att uppfylla målen i Öregrunds GK miljöpolicy, som vilar på vart och ett av en fyrklövers blad enligt nedan:

- ❖ God hushållning med resurser med stöd av bästa möjliga skötselrutiner för bana, klubbhus, och därtill hörande verksamheter, och på så sätt göra det möjligt att minimera negativ miljöpåverkan samt att optimera användandet av naturresurser och energi.
- ❖ Efterlevnad av lagar och förordningar så att vår verksamhet ansluter till och stämmer överens med lokala, nationella och övriga bestämmelser.
- ❖ Bevarande av biologisk mångfald. Varsamhet med dammar och vatten för att på så vis bevara och till och med öka golfbanans ekologiska potential.
- ❖ Kommunikation och utbildning i syfte att vår policy och vårt arbetssätt uppfattas på ett positivt sätt av anställda, medlemmar, gäster och allmänhet, samt att lämplig utbildning och information ges till anställda och förtroendevalda.

Med denna miljöförklaring uttalar medlemmar och medarbetare i Öregrunds GK sitt engagemang i att hjälpa till med att utveckla klubbens miljöarbete och bevara vår fina miljö. Vi hävdar samtidigt att för att få ut det mesta av idrotten golf, tillsammans med ett allmänt mänskligt välbefinnande krävs hänsyn och respekt för de miljö-, natur- och landskapsvärden som klubben har att ansvara för.

För alla som arbetar för klubben är målet ett arbete i harmoni med naturen och med ett förståndigt utnyttjande av naturresurserna.

Målsättning

Öregrunds golfklubb tilldelades 2010 Svenska Golf förbundets Miljödiplom. Styrelsens uttalade målsättning är att skapa kontinuitet i miljöarbetet genom att fortlöpande se över dagsläget, hitta områden med förbättringspotential och komma överens om nåbara mål.

GEO-certifiering

Detta har vi gjort:

Genomfört certifiering enligt GEO (2013)

Vi planerar att:

- påbörja arbetet med att genomföra målen i GEO-ansökan och verifieringsrapporten.

Kommunikation och förankring

För att skapa förståelse, acceptans och återkoppling för miljöarbetet, krävs att detta görs känt för medlemmar, gäster, personal och allmänhet. Det miljöarbete som pågår på anläggningen redovisas i detta dokument som ständigt ska uppdateras. Miljöarbetet ska redovisas årligen vid medlemsmötet på våren.

Information rörande speciella skötselåtgärder delges berörda och anslås fortlöpande. Handlingar rörande miljön såväl som andra skötselplaner från styrelsen och bankommittén, är öppna dokument, tillgängliga för alla. Vi har fortlöpande kontakt med kommunens berörda nämnder och tjänstemän.

Detta har vi gjort:

- Informerat medlemmar, gäster och anställda om miljöplanen och klubbens miljöpolicy genom hemsidan och i Nyhetsbrev.
- Fört upp miljöarbetet som en stående punkt på styrelsens dagordning.
- Påbörjat samarbete med kommunen och andra organisationer.

Vi planerar att:

- Fortsätta ge information och utbildning till alla medlemmar, gäster och anställda om miljöplanen och klubbens miljöpolicy. Information om miljöarbetet läggs ut på hemsidan och i Nyhetsbrev. Information kommer också att finnas vid klubbhuset.
- Informera om miljöarbetet till allmänheten.
- Fortsatt stimulera kommittéerna att föra upp miljöaspekterna som en stående punkt på dagordningen.
- Fortsätta samarbeta med kommunen och andra organisationer

Utbildning

Alla som arbetar för klubben, personal och förtroendevalda, ska ges både grundläggande och yrkesspecifik utbildning för att på bästa sätt kunna nå målen i vår Miljöpolicy. Speciell uppmärksamhet kommer att ägnas åt genomförandet av EU-direktivet om Integrerat växtskydd.

Naturvård

Golfhålen samt områdena mellan hålen tar ca 90 hektar mark i anspråk. Det området arrenderar klubben av Guy och Solveig Waldner. Därutöver äger klubben ca 50 ha mark i direkt anslutning till befintlig bana.

Inom klubbens område finns inga restriktioner utfärdade av kommun eller annan myndighet som är ägnade att skydda speciellt utsatta naturområden eller arter. Däremot ska klubben självklart ta hänsyn till ovanliga arter av växter eller djur som förekommer på anläggningen.

Detta har vi gjort:

- Påbörjat inventeringar av såväl fauna som flora
- Upprättat skötselplaner för alla klippta gräsytor.
- Genomfört naturvandringar.

Vi planerar att:

- Fortsätta inventeringen av floran för att klargöra vilka eventuella sällsynta eller på annat sätt viktiga växtarter vi har att förvalta på banan.
- Fortsätta inventera förekomst av fåglar, däggdjur och kräldjur.
- Fortsätta inventera fauna och flora i dammar och övrigt vatten.
- Arrangera naturvandringar på banan.
- Upprätta skötselplaner för dammar och för naturmarken.

Landskaps- och kulturarv

Sett mot det vidare landskapet integrerar golfbanan mycket väl med det omkringliggande landskapet i kombination med en banskötsel som väl tar hand om landskaps- och kulturarvet. Detta bidrar till att banan blir en naturlig del av landskapet. Inom området finns idag endast begränsad bebyggelse. Markägaren genomförde 2012 en omfattande gallring av skogen vid hål 8 och 9.

Detta har vi gjort:

- Informerat om bygdens kultur, natur och historia genom att sätta upp informationstavlor längs hela banan
- Genomfört kulturvandring på anläggningen tillsammans med Söderöns Hembygdsförening.

Vi planerar att:

- Fortsätta diskussionen med markägaren om åtgärder för att bevara/utveckla det typiska roslagslandskapet.
- Fortsätta samarbetet med andra organisationer för att ta tillvara och utveckla natur- och kulturvärdena inom området.

Vatten och banskötsel

Banan avvattnas till Granfjärden via en serie kärrmarker, tidigare en vik av Granfjärden.

I klubbhusområde och maskinhall används vatten från borrarad brunn. För bevattningsändamål samlas vatten i dammarna vid hål 8. Vid behov pumpas vatten från sankområdet vid hål 12 till dammarna.

Någon mätning av förbrukningen av vatten finns inte. Uppgifterna nedan är därför uppskattade värden. Till bevattning av banan används cirka 300-700 m³/tillfälle under högsäsong. Total bevattnad yta är cirka 12 hektar. Bevattningen förbrukar 30-40000 m³/säsong

Den negativa miljöpåverkan vid grönyteskötseln är utsläppen av näringsämnen till vatten vid gödsling, samt användningen av kemiska bekämpningsmedel.

Den totala yta som klipps regelbundet uppgår till cirka 27 hektar.

För att begränsa vattenkonsumtionen arbetar vi med att vid nyanläggning så med för området passande grässorter som kräver begränsade mängder vatten och näring samt har god sjukdomsresistens. Vi ser även till att bevattningsspridare monteras med styrning, är justerbara samt använder delcirkelspridare där så är lämpligt.

För att vårda vattenkvaliteten gäller att minimera utsläppen av näringsämnen. För att optimera gödsel användningen arbetar vi fortlöpande med att revidera våra gödselplaner. För att öka precisionen vid spridningen används en s.k. spruttruck. Trots detta visar växtfloran i dammarna att dessa är övergödda.

Vidare minimerar vi användandet av bekämpningsmedel. Alternativa metoder, såsom biologiska och mekaniska, övervägs alltid för att ta hand om svampangrepp eller icke önskvärd vegetation. När kemikalier ändå används, anmäls förfarandet till kommunen och Statens Naturvårdsverks förordning, 1997:2, om spridning av kemiska bekämpningsmedel följs. Det handlar bland annat om att hålla skyddszoner kring vattendrag, att använda rätt utrustning och att dokumentera åtgärderna

Detta har vi gjort

- Utfört en intern kontroll av att verksamheten ur miljösynpunkt följer lagar och krav.

Vi planerar att:

- Följa förbrukningen av vatten till banan genom veckovisa avläsningar i pumphuset vid maskinhallen.
- Analysera inkommande och utgående vatten med avseende på restprodukter.

Växtnäring - växtskydd

Det största problemet med gödsling är att en del av den tillförda näringen riskerar att lakas ut av regnvatten och konstbevattning. Genom att tillföra näring i små och täta givor som gräset konsumerar direkt minskar också risken för näringsläckage. För bedömning av behovet av tillförsel av växtnäringsämnen tas jordprover vid jämna mellanrum som skickas in för analys

till LMI.

Skötselplanen visar mängden växtnäringsämnen som påföres de olika ytorna under en växtsäsong. Eftersom gräsklipppet på fairway får vara kvar bortförs ingen näring och därför behöver endast små mängder tillföras.

Växtnäringsstillförsel, kg/100m²

	N =kväve	P =fosfor	K =kalium
Fairway	1,0	0,2	0,5
Greener	2,1	0,3	3,5
Tees	2,0	0,5	2,0
Totalmängd	5,1	1,0	6,0

Utöver detta användes järnsulfat i mindre mängder baserat på näringsanalysen.

Detta har vi gjort:

- Av skötselplanen framgår att det ständigt pågår ett arbete att förbättra gräset. Vid hjälpsådd ersätter vi vitgröen med krypven och anpassar skötseln därefter.
- Greenerna luftas och påförs dressmaterial (sand) i syfte att förbättra växtbädden och få ett starkare gräs
- Skötselprogrammet skall uppdateras årligen efter resultat av tagna markprover.
- Provat att gödsla anläggningen med gödning jäst av lokalt material

Vi planerar att:

- För att bibehålla och ytterligare förbättra vattenkvaliteten i dammarna inom golfbaneområdet. Gödning intill dessa skall även i fortsättningen undvikas.
- Ytterligare begränsa tillförsel av näring till fairway då vattnet från dammarna är näringsrikt.
- Öka användningen av organiskt material
- Vattenprover från de olika dammarna och från tillflöden skall tas med avseende på näringsinnehåll och analysera vilka ytterligare åtgärder vi kan vidta för att minska tillförseln av gödning till dammarna.

Förebyggande av grässkador

Ständigt återkommande klippning och intensiv användning av greenerna innebär en ökad risk för sjukdomsangrepp. För att minimera denna risk används växtskyddsmedel t.ex. mot mögelsvampar. Växtskyddsmedel riskerar liksom näringen att lakas ut och därmed spridas till omgivande mark, ytvatten och grundvatten.

Under viss typ av väderlek uppstår lätt snömögelangrepp. Stora insatser har gjorts för att förhindra detta.

Detta har vi gjort:

- Endast av kemikalieinspektionen godkända växtskyddsmedel användes.
- Sprutförarna har erforderlig utbildning och behörighet.

Vi planerar att:

- Anpassa behandlingen på hösten i syfte att stärka gräset och förhindra snömögel.
- Successivt byta ut befintligt gräs till gräs med större motståndskraft mot svampangrepp.
- Följa utvecklingen med anledningen av EU-direktivet om bl.a. IPM.

Vatten

För att hålla vår golfbana i trim krävs stora mängder vatten. Normalbehovet för en 18-håls golfbana är enligt Svenska Golf förbundet 20-25000 kubikmeter per år. Så stora uttag av vatten är inte bara krävande ur vattenresssynpunkt utan även ur energisynpunkt. Det mesta av vår banas bevattningsvatten kommer från de näringsrika dammarna som fylls på genom naturlig tillrinning av ytvatten från egen och arrenderad mark samt uppfodring från vår invallningsdamm.

Total vattenmängd i dammarna är ca 40.000 m³.

Den totala vattenförbrukningen för bevattning av fairway, greener och tees är uppskattningsvis ca 30.000 m³ årligen.

Detta har vi gjort

- Vid sprutning med gödning vid dammar och diken finns rutiner för att minska näringsläckage till vattnet (skyddsavstånd).

Vi planerar att:

- flera gånger per år ta prover och analysera av vattnet i dammarna med avseende på fosfor, kväve och ph.
- Dokumentera vattenförbrukningen till banan.
- Undersöka möjligheten till annan skötsel än nuvarande klippning av dammarna för att minska igenväxningen.
- bygga en spolplatta för rengöring av maskiner med oljeavskiljare och nivåarm.

Kemikalier

Detta har vi gjort:

- Alla bekämpningsmedel är förvarade i låst utrymme. Årlig genomgång och städning i förrådet för växtskyddsmedel.

- Varuinformationsblad tillgängliga vid inköp av kemiska ämnen och produkter.
- Upprättat en förteckning över kemiska ämnen.
- Undviker inköp av sådana kemiska produkter som kan ersättas med mindre farliga som ändå fungerar bra till rimlig kostnad.
- Bytt ut fordon för bollplockning till mer miljöanpassat.
- Rutiner finns för att tillvarata och avlämna speciellt miljöfarliga ämnen ex. oljor.

Vi planerar att:

- Genom analyser före åtgärder ytterligare anpassa användning av kemikalier till de faktiska behoven.

Avfall / Återvinning

Avfall uppkommer vid övningsområdet, vid klubbhuset och ute på banan. Vid verksamheten i maskinhallen uppkommer både vanligt avfall och miljöfarligt avfall. Idag källsorteras komposterbart avfall från restaurangen, kartonger och pappemballage och miljöfarligt avfall, främst från verkstaden. Övrigt avfall lämnas i uppsamlingskärl anvisade av kommunen.

Det vore önskvärt om fler komponenter kunde sorteras ut från det nu sammanblandade avfallet. Det rör sig främst om källsortering av papper, glas, plast och metall. Som ett första steg ska avfallsentreprenörer kontaktas för diskussion om förändringsmöjligheter och kostnadsbild.

Detta har vi gjort

- Kontaktat avfallsföretag och tagit in idéer och offerter kopplat till källsortering.
- Skapat två återvinningsstationer för petflaskor, aluminiumburkar och brännbart.

Vi planerar att:

- Vidareutveckla källsorteringen på hela anläggningen.
- Skapa två nya Miljöstationer
- Informera medlemmar och gäster om de positiva effekterna av källsortering
- Se över rutinerna för hanteringen av farligt avfall

Energi

Att hushålla med energin är något som klubben prioriterar. Vinsterna med att minimera energiförbrukningen är dubbla. Dels är det viktigt att ur perspektivet klimatpåverkan minska utsläppen av växthusgaser, dels kan förstås utgifterna för t.ex. elanvändningen minska. I dag är den totala elförbrukningen 135000 kWh (klubbhus, maskinhall och bevattningsanläggning). Vi förbrukar 1500 liter bensin och 10000 liter diesel årligen. Vi inser att det finns flera områden där energiförbrukningen skulle kunna minska. Det kan handla om alltifrån att hitta bra rutiner

för att stänga datautrustning och använda armaturer med lågenergilampor, till att köra bevattningsanläggningen på ett optimalt sätt.

Detta har vi gjort:

- Genomfört en energideklaration.
- Under flera års tid dokumenterat energiåtgången för uppvärmning och bevattningsanläggningen.
- Installerat ett nytt pumphus för effektivare bevattning och lägre energiåtgång.
- Installerat två stycken värmepumpar i klubbhuset.
- Gjort en underökning om alternativa uppvärmningstekniker, framför allt jordvärme.
- Inköp av miljö- och energisnåla produkter.
- Installerat solceller för att driva vattenfontän i dammen vid hål 1, 3 och 17.
- Installerat rörelsestyrda strömbrytare där det varit möjligt.
- Bytt till miljövänliga drivmedel

Vi planerar att:

- Utredda möjligheter till installation av solceller/-fångare för att minska energiåtgången för bl.a. våra transportfordon och för uppvärmning av vatten.

Inköp

Genom att ha med miljöaspekter redan vid upphandling av olika varor har vi skapat förutsättningar för ett bättre miljöarbete.

Klubbens behov av inköp fördelar sig i huvudsak enligt följande:

KANSLI / ADM.

GOLFSHOP :

Investering i nya kontorsmaskiner och utrustning
Förbrukningsmaterial

BANSKÖTSEL :

Förbrukningsmateriel såsom drivmedel, oljor och reservdelar.
Reparation och underhåll av maskinparken.
Investering i nya maskiner och utrustning.

FASTIGHETER:

Energiinköp
Reparation och underhåll

RESTAURANGEN: Investering i nya maskiner och ny utrustning.
Matvaror och drycker
Klubben driver 2014 restaurangen i egen regi.

SHOPEN: Inköp av golfutrustning, kläder m.m.

Detta har vi gjort:

- Underlag för årsmöte och kallelser går ej med separat post utan med e-post.
- Kopiering av årsmöteshandlingar till de medlemmar som hör av sig (5-10-personer).
- Farligt avfall lämnas till allmän avfallsmottagning (batterier).
- Tomma tonerkassetter lämnas tillbaka till leverantören.
- Använder miljömärkt kopieringspapper.
- Använt kopieringspapper återanvändes i kontorsarbetet där så är möjligt.
- Öka utsändning av information via e-post.
- Endast träpeggar säljes i shopen.
- Temperaturen i shopen och restaurang är under vinterhalvåret nedställd.

Fördelning av miljöansvar vid Öregrunds GK

Huvudansvarig: Klubbens ordförande

Ansvarig för att driva miljöfrågorna: Miljökommittén

Delansvariga:

Varje kommitté En miljöansvarig

Miljörevision Klubbchef, Bana/anläggning, Miljöansvarig

Delaktighet Klubbchef
Inköp Klubbchef, Kanslist
Kontor Klubbchef, Kanslist
Golfshop Klubbchef, Kanslist

Fastigheter Bana/anläggning
Avfallshantering Bana/anläggning
Energianvändning Bana/anläggning
Mark Bana/anläggning
Växtnäring Bana/anläggning

Vattenvård
Naturvård

Bana/anläggning
Bana/anläggning

Restaurang

Restaurangchefen

Uppföljning / utvärdering

Miljöplanen följs upp varje år i september. Genomförda åtgärder flyttas till ”Detta har vi gjort”.
Kvarstående och nya åtgärder beskrivs under ”Vi planerar att:”